

Briuselis, 2016 11 16
COM(2016) 730 final

KOMISIJOS KOMUNIKATAS

Bendras 2017 m. biudžeto planų projektų vertinimas

Santrauka

Šiuo komunikatu apibendrinamas Komisijos atliktas 2017 m. biudžeto planų projektų (toliau – BPP) vertinimas: šiuos planus pateikė aštuoniolika euro zonos valstybių narių (EZ 18), kurioms netaikoma makroekonominio koregavimo programa, įskaitant Lietuvos ir Ispanijos planus, parengtus pagal nesikeičiančios politikos scenarijų, nes šiose šalyse planų pateikimo metu veikė laikinosios vyriausybės. Vadovaudamasi Reglamento (ES) Nr. 473/2013 nuostatomis, Komisija įvertino šiuos planus ir visos euro zonos bendrą biudžeto būklę ir fiskalinės politikos kryptį.

Toliau pateikiamas apibendrintas 2017 m. euro zonos biudžeto planų projektų ir bendros fiskalinės politikos krypties vertinimas.

1. Iš valstybių narių planų galima spręsti apie toliau mažėjantį euro zonos bendrą nominalų biudžeto deficitą atsigauvant ekonomikai, nors šis atsigavimas tebėra trapus ir kyla rizika, kad padėtis gali pablogėti. Sumažėjęs nuo 2,0 % BVP 2015 m. iki 1,8 % BVP šiais metais, bendras deficitas, kaip planuojama, turėtų toliau mažėti ir 2017 m. siekti 1,5 %. Numatoma, kad bendras skolos santykis, pasiekęs didžiausią vertę 2014 m., taip pat turėtų šiek tiek sumažėti – nuo maždaug kiek daugiau nei 90 % šiais metais iki 89 % BVP 2017 m. Tai atitinka 0,2 % BVP struktūrinio balanso pablogėjimą 2016 m., kuris 2017 m. liks iš esmės nepakitęs.
2. Palyginti su vidutinio laikotarpio planais, suformuluotais 2016 m. pavasario stabilumo programose, 2017 m. planuojamas deficitas buvo patikslintas – euro zonoje jis sumažintas 0,2 procentinio punkto, nors deficitas 2016 m. buvo šiek tiek mažesnis, negu buvo numatyta 2016 m. pavasarį.
3. Makrofiskalinė perspektyva pagal BPP iš esmės patvirtinama Komisijos 2016 m. rudens prognozėje. Prognozuojama, kad realusis BVP augs šiek tiek lėčiau: 1,7 % šiais metais, o 2017 m. – 1,5 %, tačiau neigiamas gamybos apimtys atotrūkis turėtų toliau mažėti iki 0,5 % potencialaus BVP. Komisija taip pat prognozuoja nominalaus deficito sumažėjimą 2017 m., panašų į nurodytą biudžeto planų projektuose (0,3 procentinio punkto), kad būtų pasiektas toks pat -1,5 % BVP nominalus balansas. Komisija numato, kad bendras skolos santykis su BVP antrus metus iš eilės mažės iki 90 % 2016 m., o 2017 m. jis toliau mažės iki 89 %, ir tai atitinka BPP išdėstytus planus.
4. Kaip ir 2015 m., valstybių narių biudžeto būklei turi įtakos smarkiai sumažėjusios skolinimosi sąnaudos. Lėšas, sutaupyta dėl mažų palūkanų mokėjimo, galima naudoti atsižvelgiant į valstybės narės fiskalinę būklę ir taip šalyse, kurių biudžeto disbalansas yra didelis, mažinti deficitą, o tose, kuriose yra fiskalinio manevravimo galimybių, sudaryti sąlygas labiau padidinti būsimas išlaidas.
5. Vertinant bendru lygmeniu, BPP ir Komisijos prognozėje nurodoma, kad 2014–2017 m. laikotarpiu euro zonos fiskalinės politikos kryptis yra iš esmės neutrali, todėl nuo 2013 m. fiskalinis konsolidavimas tebėra sustabdytas. Konkrečiau, 2014–2015 m. fiskalinės politikos kryptis tapo iš esmės neutrali, o 2016 m. dėl ekonomikos atsigavimo – šiek tiek ekspansinė. 2017 m. tiek valstybių narių biudžeto planų projektų suvestiniai duomenys, tiek Komisijos prognozė vėl rodo iš esmės neutralią fiskalinės politikos kryptį. Tai reiktų vertinti atsižvelgiant į dvejopą tikslą – trumpalaikį makroekonominį stabilizavimą ir ilgalaikį viešųjų finansų tvarumą.
6. Kaip išsamiai išdėstyta Komisijos komunikate „Palankios fiskalinės politikos krypties kūrimas euro zonoje“, atsižvelgiant į lėtą ekonomikos atsigavimą ir rizikos veiksnius makroekonominėje aplinkoje yra pagrindo šiuo metu euro zonoje rinktis vidutiniškai ekspansinę fiskalinės politikos kryptį¹.

¹ COM(2016) 727 final, 2016 11 16.

Tačiau tokios tinkamos euro zonos fiskalinės politikos krypties kūrimas yra individuali ir kolektyvinė valstybių narių atsakomybė. Šis požiūris taip pat atsispindi siūlomoje rekomendacijoje dėl euro zonos ekonominės politikos 2017–2018 m.²

7. Analizuojant euro zonos fiskalinės politikos krypties tinkamumą svarbūs ne tik biudžeto balanso ženklas ir dydis, bet ir jį sudarančių viešųjų finansų kokybė bei sudėtis. Platesniu lygmeniu, mokestinių pajamų struktūrų didelių pokyčių nenumatoma, o išlaidų sudėties požiūriu pažanga siekiant, kad jomis būtų labiau skatinamas augimas, taip pat nedidelė, nes kapitalo išlaidos, palyginti su BVP, vis dar neatsigauna. Be to, pagerinus nacionalinį fiskalinį valdymą, be kita ko, nustačius veiksmingas išlaidų peržiūras, būtų galima užtikrinti, kad viešosiomis išlaidomis būtų skatinamas augimas.

8. Toliau pateikiamas Komisijos atliktas atskirų valstybių narių planų apibendrintas vertinimas.

Nenustatyta nė vieno 2017 m. BPP, kuris labai neatitiktų Stabilumo ir augimo pakto (SAP) reikalavimų. Vis dėlto keliais atvejais Komisija mano, kad planuojamas fiskalinis koregavimas yra mažesnis arba kyla rizika, kad bus mažesnis už reikalaujamą SAP.

Toliau pateikiama konkreti informacija.

Penkiolika šalių, kurioms taikoma SAP prevencinė dalis.

– penkių šalių (**Vokietijos, Estijos, Liuksemburgo, Slovakijos ir Nyderlandų**) BPP atitinka SAP reikalavimus 2017 m.;

– keturių šalių (**Airijos, Latvijos, Maltos ir Austrijos**) BPP iš esmės atitinka SAP reikalavimus 2017 m.; Šioms šalims laikantis planų galėtų atsirasti tam tikras nukrypimas nuo koregavimo planų siekiant šalies vidutinio laikotarpio biudžeto tikslo.

– šešių šalių (**Belgijos, Italijos, Kipro, Lietuvos, Slovėnijos ir Suomijos**) BPP gali neatitikti SAP reikalavimų 2017 m.. Iš šių valstybių narių BPP matyti, kad galėtų būti labai nukrypta nuo koregavimo planų siekiant atitinkamų vidutinio laikotarpio tikslų. Tačiau **Suomija** paprašė leisti pasinaudoti struktūrinės reformos ir investicijų išlyga. Svarstydamą Suomijos tinkamumą pasinaudoti išlyga Komisija atsižvelgs į abejones, susijusias su gamybos apimties atotrūkio įverčiais, o tai gali paveikti atitikties vertinimą. **Lietuvos** atveju prie pagal nesikeičiančios politikos scenarijų parengto BPP buvo pridėtas prašymas leisti pasinaudoti struktūrinės reformos išlyga. Galimas Suomijos ir Lietuvos tinkamumas pasinaudoti lankstumu bus išsamiai įvertintas per įprastinį Europos semestro ciklą vertinant 2017 m. stabilumo programą.

Nustatyta, kad trijų šalių, kurioms šiuo metu taikoma SAP korekcinė dalis (perviršinio deficito procedūra), t. y.:

– **Prancūzijos** BPP iš esmės atitinka SAP reikalavimus 2017 m., nes Komisijos 2016 m. rudens prognozoje numatoma, kad nominalus deficitas 2017 m. bus kiek mažesnis nei Sutartyje nustatyta 3 % BVP pamatinė vertė, nors fiskalinių pastangų lygis palyginti su rekomenduotu lygiu, yra akivaizdžiai nepakankamas ir, jeigu politika nesikeis, koregavimas 2018 m. nebus išlaikytas.

– **Ispanijos** BPP gali neatitikti SAP reikalavimų 2017 m. Atsižvelgiant į tai, kad šios projekcijos grindžiamos prielaida, kad politika nesikeis, Komisijos prognozėse dėl 2017 m. numatoma, kad tarpinio nominalaus deficito tikslo ir rekomenduojamo fiskalinių pastangų tikslo nebus pasiekta.

– **Portugalijos** BPP gali neatitikti SAP reikalavimų 2017 m., nors numatomas nuokrypis tik labai nežymiai viršija leidžiamą didelio nuokrypio ribą. Todėl panašu, kad rizika bus valdoma, jei bus įgyvendintos reikalingos fiskalinės priemonės. Numatoma, kad Portugalija, kuriai šiuo metu taikoma SAP korekcinė dalis, šiais metais laikysis Sutartyje nustatytos pamatinės 3 % BVP ribos, kaip rekomenduota. Nuo 2017 m. jai gali būti pradėta taikyti SAP prevencinė dalis, jeigu jai

² COM(2016) 726 final, 2016 11 16.

pavyks laiku ir tvariai ištaisyti perviršinio deficito padėtį.

Portugalija ir **Ispanija** iki spalio mėn. vidurio pateikė savo biudžeto planų projektus, taip pat informaciją apie priemones, kurių ėmėsi atsižvelgdamos į 2016 m. rugpjūčio 8 d. Tarybos sprendimus siųsti įspėjimus pagal Sutarties 126 straipsnio 9 dalį. Komisija kol kas įvertino šiuos dokumentus ir su Europos Parlamentu pradėjo struktūrinį dialogą. Komisija padarė išvadą, kad abiem valstybėms narėms taikomos perviršinio deficito procedūros turėtų būti sustabdytos. Todėl padėtis, dėl kurios Komisijai reikėtų pateikti pasiūlymą sustabdyti dalį Europos struktūrinių ir investicijų fondų finansavimo, ištaisyta ir toks pasiūlymas nebus teikiamas.

Turinys

III. Overview of the Draft Budgetary Plans	18
ANNEX I: Country-specific assessment of DBPs	
ANNEX II: The methodology and assumptions underpinning the Commission autumn 2016 forecast ..	
ANNEX III: Sensitivity analysis.....	
ANNEX IV. Graphs and Tables	

TOC

I. Įvadas

ES teisės aktuose numatyta, kad, siekiant pagerinti nacionalinės fiskalinės politikos koordinavimą ekonominėje ir pinigų sąjungoje, euro zonos valstybės narės Komisijai iki spalio 15 d. teikia ateinančių metų biudžeto planų projektus (BPP)³.

Šiuose planuose apibendrinami biudžeto projektai, kuriuos vyriausybės teikia nacionaliniams parlamentams. Komisija pateikia nuomonę dėl kiekvieno plano, įvertindama, ar jis atitinka valstybės narės įsipareigojimus pagal Stabilumo ir augimo paklą (SAP).

Be to, reikalaujama, kad Komisija pateiktų bendrą visos euro zonos biudžeto būklės ir perspektyvų vertinimą. Šis vertinimas yra pateikiamas šiame komunikate ir Komisijos komunikate „Palankios fiskalinės politikos krypties kūrimas euro zonoje“⁴.

Laikydamosi dviejų dokumentų rinkinio⁵ nuostatų, aštuoniolika euro zonos valstybių narių iki spalio 17 d. turėjo pateikti Komisijai savo 2017 m. BPP. Likusi euro zonos šalis, kuriai taikoma makroekonominio koregavimo programa, plano teikti neprivalo, nes programoje jau numatyta nuodugni fiskalinė stebėseną.

Vadovaudamosi dviejų dokumentų rinkinio elgesio kodekso nuostatomis⁶ dvi šalys, Lietuva ir Ispanija, pateikė pagal nesikeičiančios politikos scenarijų parengtus BPP, nes jose veikė laikinosios vyriausybės. Tikimasi, kad naujosios vyriausybės visą BPP pateiks, kai tik pradės kadenciją.

Komisija, paisydama valstybių narių kompetencijos biudžeto srityje, savo nuomonėse teikia objektyvių politikos patarimų, visų pirma nacionalinėms vyriausybėms ir parlamentams, siekdama padėti įvertinti, ar biudžeto projektuose laikomasi ES fiskalinių taisyklių. Dviejų dokumentų rinkinyje dabar yra numatytas visapusiškų priemonių rinkinys siekiant ekonomikos ir biudžeto politiką laikyti bendru euro zonos interesu, kaip numatyta Sutartyje.

Be to, 2015 m. liepos mėn. Taryba paragino Euro grupę stebėti ir koordinuoti euro zonos valstybių narių fiskalinę politiką ir bendrą visos euro zonos fiskalinės politikos kryptį siekiant užtikrinti ekonomikos augimą skatinančią ir diferencijuotą fiskalinę politiką⁷. Taryba rekomendavo, kad euro zonos valstybės narės, nedarydamos poveikio SAP reikalavimų laikymuisi, „koordinuotą fiskalinę politiką siekiant užtikrinti, kad bendra euro zonos fiskalinės politikos kryptis atitiktų riziką tvarumui ir ciklo sąlygas“.

³ Kaip nustatyta Reglamente (ES) Nr. 473/2013 dėl euro zonos valstybių narių biudžeto planų projektų stebėsenos bei vertinimo ir perviršinio deficito padėties ištaisymo užtikrinimo bendrųjų nuostatų. Tai vienas iš dviejų reglamentų, sudarančių dviejų dokumentų rinkinį, įsigaliojusį 2013 m. gegužės mėn..

⁴ Žr. COM(2016) 727 *final*, 2016 11 16 ir

http://ec.europa.eu/economy_finance/economic_governance/sgp/budgetary_plans/index_en.htm

⁵ Kadangi pateikimo terminas – spalio 15 d. – 2016 m. buvo šeštadienis, remiantis taikytinos teisės normomis šis terminas buvo pratęstas iki pirmadienio, spalio 17 d.

⁶ Rengiama atnaujinta dviejų dokumentų rinkinio elgesio kodekso versija, o dabartinę versiją galima rasti: http://ec.europa.eu/economy_finance/economic_governance/sgp/pdf/coc/2014-11-07_two_pack_coc_amended_en.pdf.

⁷ 2015 m. liepos 14 d. Tarybos rekomendacija dėl valstybių narių, kurių valiuta yra euro, bendrų ekonominės politikos gairių įgyvendinimo (OL C 272, 2015 8 18, p. 100).

2015 m. lapkričio mėn. Komisija pasiūlė atnaujintą rekomendaciją dėl euro zonos ekonominės politikos, kuri buvo aptarta Taryboje ir ES vadovų patvirtinta Europos Vadovų Tarybos posėdyje 2016 m. vasario 18–19 d.⁸

Šia rekomendacija Komisija grindė savo vertinimą. Laikydamosi metinio Europos semestro ciklo, Komisija kartu su šiuo dokumentų rinkiniu taip pat siūlo naują rekomendaciją dėl euro zonos ekonominės politikos 2017–2018 m.⁹

Šio komunikato tikslas dvejopas. Pirma, remiantis horizontaliu BPP vertinimu, siekiama pateikti bendrą euro zonos biudžeto politikos vaizdą. Šis vertinimas atitinka pavasarį vykdytą stabilumo programų horizontalų vertinimą, tačiau dėmesys kreipiamas į ateinančius metus, o ne į vidutinio laikotarpio fiskalinius planus. Antra, siekiama pateikti BPP apžvalgą šalių lygmeniu, paaiškinant Komisijos vertinimo metodą, konkrečiai taikytą vertinant, ar bus laikomasi SAP reikalavimų. Valstybės narės, kurioms taikoma SAP prevencinė dalis, ir tos, kurioms taikoma SAP korekcinė dalis, vertinamos atskirai, taip pat atsižvelgiama į reikalavimus, susijusius su valdžios sektoriaus skolos dydžiu ir pokyčiais.

⁸ Žr. Tarybos rekomendaciją dėl euro zonos ekonominės politikos
<http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-5540-2016-INIT/lt/pdf>

⁹ COM(2016) 726 *final*, 2016 11 16.

II. Svarbiausios su euro zona susijusios išvados.

BPP ir Komisijos 2016 m. rudens prognozėje pateikta ekonominė perspektyva

Vyriausybės pastebi, kad euro zonoje ekonomika po ekonomikos ir finansų krizės atsigauna stabiliai, tačiau atsigavimas negreitėja. Remiantis BPP pateiktomis makroekonominėmis prielaidomis, 2016 m. aštuoniolikoje atitinkamų euro zonos valstybių narių (EZ 18) BVP išaugs 1,7 %, t. y. šiek tiek mažiau negu 1,8 %, kaip buvo numatyta rengiant stabilumo programas 2016 m. balandžio mėn. (1 lentelė). 2017 m. augimo perspektyva atitinka tokį patį modelį: EZ 18 numatomas 1,6 % BVP augimas, palyginti su stabilumo programose prognozuotu 1,7 %. Jeigu, kaip prognozuojama, ekonomikos atsigavimas toliau vyks, nors ir nespartės, skirtumas tarp faktinės ir potencialios gamybos apimties toliau mažės. Remiantis planais numatoma, kad EZ 18 gamybos apimties atotrūkis 2016 m. bus -0,8 % potencialaus BVP ir toliau mažės iki -0,5 % 2017 m., nors dar 2014 m. jis buvo žemesnis nei -2 %. Ši tendencija yra akivaizdi daugumoje valstybių narių, tačiau skirtingose šalyse ji skiriasi. Infliacija išliks nedidelė, numatoma, kad 2016 m. SVKI infliacijos lygis labai sumažės, palyginti su pavasarį pateiktomis stabilumo programomis. Remiantis BPP, 2016 m. infliacijos lygis bus 0,4 %, tačiau prognozuojama, kad 2017 m. jis padidės iki 1,2 % (šiek tiek mažesnis, negu stabilumo programose pateikta 2017 m. projekcija – 1,4 %). Septyniolika valstybių narių laikosi Reglamento (ES) Nr. 473/2013 reikalavimo, kad biudžeto projektas būtų pagrįstas nepriklausomos įstaigos patvirtintomis arba parengtomis makroekonominėmis prognozėmis¹⁰.

Ekonominė padėtis pagal aštuoniolika BPP iš esmės patvirtinama Komisijos prognozėje. Ji taip pat rodo, kad ekonomika nors ir vangiai, bet nuosekliai atsigauna esant sudėtingoms sąlygoms visame pasaulyje. Komisijos prognozėje numatoma, kad realusis BVP augs šiek tiek lėčiau (nuo 1,7 % 2016 m. jis sumažės iki 1,5 % 2017 m.). Šiuo metu vidaus paklausą palaiko kelių veiksnių derinys: žemos naftos kainos, šalutinis dar santykinai žemo euro keitimo kurso poveikis ir palanki pinigų politika. Tačiau pagrindinių vidaus paklausos pokyčių procesas tebėra lėtas. Pasaulio ekonominės sąlygos darosi vis neapibrėžtesnės, ypač po Jungtinės Karalystės referendumo dėl narystės ES ir dėl kitų geopolitinių pokyčių, o pasaulinė prekyba sulėtėjo. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta pirmiau, akivaizdu, kad labai svarbu stiprinti vidaus ekonomikos augimo šaltinius. Be to, dėl kai kurių pokyčių, pavyzdžiui, dėl tolesnio pasaulinės prekybos blogėjimo, augimas gali susilpnėti labiau, negu numatė Komisija. Trapus, tačiau nuolatinis ekonomikos atsigavimas matyti iš toliau mažėjančio faktinės ir potencialios gamybos apimties skirtumo, kaip numatyta Komisijos prognozėje. Numatoma, kad 2014 m. neigiamas gamybos apimties atotrūkis, siekęs 2,2 % potencialaus BVP, šiais metais sumažės iki 0,8 %, o 2017 m. – 0,5 %. Kadangi vis dar kyla abejonių dėl kai kurių valstybių narių gamybos apimties atotrūkio vertinimo, Komisija išnagrinėjo galimybes patobulinti metodiką ir jos taikymą, kartu toliau nuosekliai laikantis principų, pagal kuriuos nustatomi fiskaliniai reikalavimai valstybėms narėms (žr. 1 langelį).

Nors ir lėtas, bet pastovus augimas neatsispindi kainų pokyčiuose, nes infliacijos perspektyva bendru lygmeniu tebėra neaiški. Komisijos prognozėje šiais metais numatoma tik 0,3 % SVKI infliacija, 2017 m. – 1,4 %, o tai rodo mažėjantį gamybos apimties atotrūkį ir labai palankią pinigų politikos kryptį. Nepaisant valstybių narių skirtumų, daroma

¹⁰ Vokietijoje nėra nepriklausomos įstaigos, atsakingos už makroekonominių prognozių rengimą arba tvirtinimą.

prielaida, kad 2017 m. palūkanų normos tebebus kaip niekad mažos. Taip pat numatoma, kad 2017 m. išliks didelis iš investicijų sutaupytų lėšų perviršis, ir prognozuojama, kad euro zonos išorės balanso perteklius bus 3,5 % BVP – tik šiek tiek mažesnis už 2016 m. perteklių (3,7 % BVP).

BPP ir Komisijos 2016 m. rudens prognozėje pateikta fiskalinė perspektyva

Remiantis BPP planuojama, kad šiais ir kitais metais bendras nominalus biudžeto deficitas toliau mažės. Prognozuojama, kad 2016 m. EZ 18 deficitas sieks 1,8 % BVP, t. y. sumažės 2,0 %, palyginti su praėjusiais metais¹¹. Planuojama, kad 2017 m. bendras deficitio santykis sumažės iki 1,5 % BVP. Šis koregavimas mažesnis negu stabilumo programose prognozuojamas 0,5 procentinio punkto sumažinimas 2017 m., nors deficitas 2016 m. buvo šiek tiek mažesnis, negu buvo numatyta pavasarį. Atsižvelgiant į šiek tiek pablogintą makroekonominę perspektyvą, tai rodo, kad mažesnio deficitio sumažėjimo priežastis tebėra ta pati – mažesnės fiskalinės pastangos (žr. toliau). Numatoma, kad keliose valstybėse narėse įtakos išlaidų pokyčiams turės išaugusios išlaidos, susijusios su pabėgėlių krize ir saugumo priemonėmis.

1 lentelė. 2016–2017 m. suvestinių ekonomikos ir biudžeto rodiklių apžvalga (EZ 18)

	2016 m.			2017 m.		
	2016 m. stabilumo programos (balandžio mėn.)	Biudžeto planų projektai (spalio mėn.)	Komisijos 2016 m. rudens prognozė (lapkričio mėn.)	2016 m. stabilumo programos (balandžio mėn.)	Biudžeto planų projektai (spalio mėn.)	Komisijos 2016 m. rudens prognozė (lapkričio mėn.)
Realiojo BVP augimas (pokytis %)	1,8	1,7	1,7	1,7	1,6	1,5
SVKI infliacija (pokytis %)	1,2	0,4	0,3	1,4	1,2	1,4
Nominalus deficitas (% BVP)	-1,9	-1,8	-1,8	-1,4	-1,5	-1,5
Struktūrinio balanso pokytis (BVP procentiniais punktais)	-0,3	-0,2	-0,2	0,2	0,1	0,0
Skola (% BVP)	90,3	90,1	90,1	89,0	89,0	89,1
Pagal ciklą pakoreguota s išlaidų santykis (% potencialiojo BVP)	47,3	47,4	47,5	46,9	47,2	47,3

¹¹ Kalbant apie valstybių narių planus, 2015 m. duomenys grindžiami skaičiais, įtrauktais į BPP, taigi, Eurostato pataisymai, susiję su 2016 m. rudens PDP pranešimais, gali būti neįtraukti.

Pagal ciklą pakoreguotas pajamų santykis (% potencialiojo BVP)	46,0	46,1	46,2	45,9	46,0	46,1
--	------	------	------	------	------	------

Remiantis BPP, 2016–2017 m. biudžeto būklė, vertinant pagal bendro struktūrinio balanso pokytį, išliks iš esmės stabili. Planuojama, kad 2016 m. struktūrinis balansas šiek tiek sumažės (0,2 % BVP), o kitais metais – padidės 0,1 % BVP. Struktūrinio biudžeto būklės tendencija bendru lygmeniu iš esmės patvirtinama naudojant alternatyvų diskrecinių fiskalinių pastangų (DFP) vertinimą, iš kurio matyti, kad galima tikėtis neigiamo 0,4 % koregavimo 2016 m. ir 0,2 % koregavimo 2017 m. pagal BPP. (4 priedo A4.1 diagrama)¹². Tačiau, atsižvelgiant į abejones, kylančias dėl gamybos apimties atotrūkio įverčių, nereikėtų pervertinti 2016 m. pokyčių. Šie pokyčiai iš esmės atitinka 2016–2017 m. laikotarpio projekcijas, įtrauktas į pavasario stabilumo programas. Fiskalinis konsolidavimas sustabdytas laipsniškai gerėjančios, bet dar netvirtos, ekonominės perspektyvos ir mažėjančio gamybos apimties atotrūkio sąlygomis. Vertinant tai kartu su faktu, kad 2016 m. pradžioje tik penkios valstybės narės (ir tik viena iš didžiausios ekonomikos šalių) planuoja 2017 m. pabaigoje¹³ pasiekti arba viršyti vidutinio laikotarpio biudžeto tikslus, 2017 m. planuojamas struktūrinis koregavimas turbūt neatitiks SAP reikalavimų. Vis dėlto bendrą koregavimą šiuo požiūriu reikėtų laikyti tik orientaciniu, nes jis neatskleidžia svarbių valstybių narių skirtumų, palyginti su SAP reikalavimais, kurie yra Komisijos konkrečioms šalims skirtų vertinimų objektas.

Pagal Komisijos 2016 m. rudens prognozę numatoma, kad bendras nominalus deficitas sumažės nuo 1,8 % BVP 2016 m. iki 1,5 % BVP 2017 m., o struktūrinis balansas per dvejų metų laikotarpį bus iš esmės stabilus. Komisijos numatomas struktūrinio balanso stabilumas 2016 ir 2017 m. apima prognozę, kad sumažės palūkanų išlaidos: 0,2 % BVP 2016 m. ir 0,1 % BVP 2017 m. Bendru lygmeniu Komisijos prognozėje apskaičiuota, kad struktūrinis pirminis balansas sumažės 0,4 % BVP 2016 m. ir 0,2 % BVP 2017 m. Šį vertinimą patvirtina DFP, iš kurio matyti toks neigiamas koregavimas: 2016 m. – 0,5 % BVP, o 2017 m. – 0,3 % BVP. Todėl pajamos, gaunamos dėl kaip niekad mažų valdžios sektoriaus skolos palūkanų normų, dažniausiai nėra naudojamos deficitui sumažinti. Euro grupė rekomendavo šias pajamas naudoti viešiesiems finansams pagerinti ir, priklausomai nuo konkrečios šalies padėties, investuoti į infrastruktūrą arba struktūrines reformas¹⁴.

Bendra euro zonos deficito padėtis iš esmės sutampa BPP ir Komisijos prognoze. Dėl skirtingų kiekvienai šaliai savitų priežasčių atskirų BPP ir Komisijos deficito prognozių skirtumai gali būti santykinai didesni. Komisija prognozuoja, kad deficitas bus didesnis daugumoje šalių, palyginti su atitinkamais BPP, o didžiausi skirtumai bus Slovėnijoje,

¹² DFP yra alternatyvus fiskalinių pastangų rodiklis, naudojamas analitiniais tikslais, ir jis skiriasi nuo rodiklių, naudojamų vertinant atitiktį pagal SAP. Jis nustatomas pajamoms taikant metodą „iš apačios į viršų“, o išlaidoms taikant metodą „iš viršaus į apačią“. Daugiau informacijos pateikta ataskaitos „Report on Public Finances in EMU 2013“, III dalyje, *European Economy*, 4, 2013.

¹³ Vokietija, Estija, Lietuva, Liuksemburgas ir Nyderlandai. Be to, numatoma, kad kitais metais dviem valstybėms narėms, t. y. Ispanijai ir Prancūzijai, bus toliau taikoma perviršinio deficito procedūra.

¹⁴ Šiuos principus patvirtino Euro grupė 2015 m. spalio mėn.: <http://www.consilium.europa.eu/en/meetings/eurogroup/2015/10/05/>.

Portugalijoje, Belgijoje ir Lietuvoje (4 priedo A4.1 lentelė ir A4.4 diagrama). Likę teigiami prognozių skirtumai neviršija 0,3 procentinio punkto ribos, o mažesnis deficitu rodiklis Komisijos prognozėje numatytas Vokietijoje, Kipre, Estijoje, Latvijoje, Nyderlanduose ir Suomijoje.

Panašu, kad bendro struktūrinio balanso pokyčio pasiskirstymas valstybėse narėse neatspindi valstybių narių padėties SAP reikalavimų ir turimų fiskalinio manevravimo galimybių atžvilgiu. Visų pirma numatoma, kad kai kurios valstybės narės, kurios dar toli gražu nėra pasiekusios savo vidutinio laikotarpio tikslų, pavyzdžiui, Ispanija, Prancūzija ir Italija, vykdys ekspansinę politiką arba labai nedidelio masto fiskalinį koregavimą. Ir atvirkščiai, numatoma, kad kai kurios valstybės narės, pavyzdžiui, Vokietija, kurios viršija savo vidutinio laikotarpio tikslus, menkai pasinaudos fiskalinio manevravimo galimybėmis.

Kalbant apie valstybės skolą, BPP numatoma, kad 2014 m. pasiekęs didžiausią vertę – 93 % BVP – bendras skolos santykis turėtų toliau mažėti tiek 2016 m., tiek 2017 m., o tai atitinka projekcijas, kuriomis grindžiamos stabilumo programos. Tai lemia teigiami pirminiai balansai ir palankūs atsargų ir srautų koregavimai¹⁵. Planuojamas bendras skolos santykis 2017 m. – 89 % BVP – slepia didelius nacionalinių duomenų skirtumus. Skolos santykis atskirose valstybėse narėse labai skiriasi – nuo 133 % BVP Italijoje iki 10 % BVP Estijoje. Graikijos, kurios skola itin didelė, duomenys neįtraukti.

Komisijos prognozės atitinka valstybių narių prognozuojamą bendrą skolos santykį. Nors bendras skolos santykis tebėra labai aukštas, Komisija numato, kad jis kris tiek šiais, tiek kitais metais ir 2017 m. sieks 89,1 % BVP, ir tai lems tie patys veiksniai, kurie yra nurodyti vyriausybės planuose (sumažėjusi skolos palūkanų našta ir sniego gniūžtės poveikis bendru lygmeniu nebeturi įtakos skolos augimui). Tačiau taip pat reiktų pripažinti, kad didelės euro zonos skolos dalies sumažėjimą lemia Vokietija. Jeigu atliekant skaičiavimus Vokietija neįtraukiama, bendras skolos santykis, kurį prognozuoja Komisija, tiek 2016, tiek 2017 m. sumažėja tik 0,2 procentinio punkto, palyginti su 1 procentinio punkto sumažėjimu, jei skaičiuojama Vokietiją įtraukus. Be to, bendras skolos santykis išlieka gerokai didesnis (neįtraukus Vokietijos) ir sudaro 99 % BVP. Vėlgi, dėl skirtingų kiekvienai šaliai savitų priežasčių BPP ir Komisijos prognozių skirtumai gali būti didesni valstybių narių lygmeniu. Didesni teigiami skirtumai yra Portugalijos ir Prancūzijos atveju, tačiau yra ir neigiamų skirtumų keliose šalyse, kur Komisijos skolos projekcijos yra mažesnės už valstybių narių projekcijas (4 priedo A4.3 lentelė ir A4.5 diagrama). Bendru lygmeniu valstybių narių prognozuojamas skolos pokytis 2017 m. yra didesnis, negu prognozuojamas Komisijos ir tai yra daugiausia susiję su atsargų ir srautų koregavimu.

Bendro euro zonos skolos santykio negalima vertinti pagal atitiktį SAP skolos reikalavimams, nes jai priklausančios valstybės narės turi skirtingą statusą SAP atžvilgiu¹⁶. Tačiau dešimčiai euro zonos valstybių narių, pateikusių BPP, taikomas skolos mažinimo kriterijus. Remiantis Komisijos prognoze, numatoma, kad septynios iš dešimties šį kriterijų (arba, jei taikytina, pereinamojo laikotarpio skolos taisyklę) atitiks.

Stabilumo ir augimo pakto taikymas

¹⁵ Planuojamas bendro skolos santykio sumažėjimas yra daug mažesnis, kai į jį neįtraukiama Vokietija (-1,6 procentinio punkto, palyginti su -3,9 procentinio punkto 2015–2017 m.).

¹⁶ Valstybių narių skolos reikalavimai pagal SAP skiriasi priklausomai nuo to, ar joms taikoma SAP korekcinė ar prevencinė dalys ir ar jų skolos santykis viršija 60 % BVP, ar jo nesiekia.

Pagal pakto prevencinėje ir korekcinėje dalyse **įtvirtintą lankstumą leidžiama atsižvelgti į išskirtines išlaidas, susijusias su neįprastais įvykiais, kurių vyriausybė negali kontroliuoti ir kurie turi didelį poveikį viešiesiems finansams.** Kaip ir 2015 m., kai kurių valstybių narių (Austrijos, Belgijos, Italijos, Slovėnijos ir Suomijos) BPP minimas išskirtinio masto atvykstančių pabėgėlių srauto poveikis biudžetui. Panašiu pagrindu Belgija, Italija ir Austrija savo BPP taip pat nurodo papildomas išlaidas, susijusias su terorizmo grėsme. Be to, Italija pateikė prašymą taikyti specialųjį režimą dėl išlaidų, patirtų dėl neseniai įvykusių žemės drebėjimų. Suomija paprašė 2017 m. leisti pasinaudoti struktūrinės reformos ir investicijų išlyga; nors dėl nacionalinių rinkimų Lietuva pateikė pagal nesikeičiančios politikos scenarijų parengtą BPP, ji taip pat nurodė ketinanti prašyti leisti pasinaudoti struktūrinės reformos išlyga.

Koregavimo reikalavimai pagal SAP prevencinę ir korekcinę dalis nustatomi pagal struktūrinio balanso pokytį. Komisija įvertins (*ex post* kiekvieno atskiro atvejo) laikiną nukrypimą nuo 2016 ir 2017 m. reikalavimų, atsiradusį dėl papildomų išlaidų per kiekvienus iš šių metų, kurias lėmė patirtos išskirtinio masto išlaidos, palyginti su praėjusiais metais. Jei reikia, Komisijos nuomonės dėl BPP apima faktinius pareiškimus, kaip atitikties vertinimas gali būti paveiktas, jeigu būtų patikslintas, atsižvelgiant į su neįprastais įvykiais, pavyzdžiui, pabėgėlių srautu, susijusias išlaidas ir su terorizmo grėsme susijusias išlaidas.

1 langelis. „Suvaržyto sprendimo“ metodo įgyvendinimas atliekant biudžeto priežiūrą 2016 m. rudenį

Susitarimas nagrinėti gamybos apimties atotrūkio įverčių tikėtinumą?

2016 m. balandžio mėn. Amsterdame vykusiam neformaliai ECOFIN tarybos posėdyje paprašyta patobulinti bendrai sutartą potencialaus augimo ir gamybos apimties atotrūkio apskaičiavimo metodiką. Siekiant įvykdyti šį Tarybos suteiktą įgaliojimą, 2016 m. spalio mėn. su valstybėmis narėmis susitarta dėl dviejų konkrečių žingsnių.

Pirma, buvo susitarta, kad į bendrai sutartą metodiką būtų įtraukta peržiūrėta darbo užmokesčio augimo neskatinančio nedarbo lygio apskaičiavimo metodika. Šis pokytis jau įgyvendintas rengiant Komisijos 2016 m. rudens prognozę. Antra, buvo susitarta, kad būtų galima naudoti naują tikėtinumo įvertinimo priemonę, siekiant nustatyti atvejus, kai sutartos metodikos rezultatus būtų galima aiškinti kaip prieštaraujančius ekonominei logikai.

Tikėtinumo įvertinimo priemonė pateikia alternatyvų konkrečios šalies konkrečių metų (dabartiniu atveju –2016 m.) gamybos apimties atotrūkio dydžio įvertį, pagrįstą metodika, aptarta darbo grupėje gamybos apimties atotrūkio klausimais. Jei skirtumas tarp alternatyvaus įverčio ir įverčio, apskaičiuoto remiantis bendru metodu, viršija tam tikrą ribą, tai rodo, kad bendru metodu pagrįstas gamybos apimties atotrūkis gali būti nelogiškas.

Tikėtinumo įvertinimo priemonės taikymo rezultatai

Jei nustatyta, kad valstybės narės gamybos apimties atotrūkis prieštarauja logikai, intervalas tarp pagal bendrą metodą apskaičiuoto gamybos apimties atotrūkio ir alternatyvaus įverčio laikomas tikėtinumo intervalu, kurio ribose Komisija gali nustatyti tikėtiną gamybos apimties atotrūkio dydį ir naudoti jį atlikdama biudžeto priežiūrą (žr. toliau).

Tikėtinumo analizės negalima naudoti vertinant būsimus metus. Kad tikėtinumo įvertinimo priemonę būtų galima naudoti atliekant 2017 m. biudžeto priežiūrą, reikia ekstrapoliuoti tikėtinumo intervalą iš 2016 m., kad būtų gautas alternatyvus 2017 m. gamybos apimties atotrūkio įvertis. Tikėtinumo intervalo ekstrapoliavimas iš 2016 m. į 2017 m. reiškia, kad

skirtumas tarp pagal bendrą metodą 2016 m. apskaičiuoto gamybos apimties atotrūkio ir alternatyvaus įverčio yra išlaikomas ir taikomas tiesiogiai pagal bendrą metodą 2017 m. apskaičiuotam gamybos apimties atotrūkiui. Todėl nedaromas poveikis kasmetiniams gamybos apimties atotrūkio pokyčiams.

Svarbu pažymėti, kad tikėtinumo vertinimo priemonės taikymo rezultatai neturi jokio poveikio Komisijos 2016 m. rudens prognozei, nes gamybos apimties atotrūkio ir struktūrinio balanso įverčiai prognozėje tebėra pagrįsti bendru metodu. Tikėtinumo įvertinimo priemonės rezultatai naudojami kaip papildomas kokybinis veiksnys, į kurį reikia atsižvelgti Komisijai atliekant fiskalinius vertinimus.

Tikėtinumo įvertinimo priemonės rezultatų naudojimas atliekant biudžeto priežiūrą. „Įšaldymo principai“ nustatant reikalavimus valstybėms narėms

Komisija savo nuomonėse apie BPP vertina atitiktį 2016 m. Tarybos pateiktose konkrečioms šalims skirtose rekomendacijose išdėstytiems 2016 ir 2017 m. fiskaliniams reikalavimams. Pagal SAP prevencinę dalį fiskaliniai reikalavimai yra nustatomi remiantis reikalavimų matrica, įtraukta į Bendrai sutartą poziciją dėl lankstumo taikant Stabilumo ir augimo pakta, kurioje, atsižvelgiant į ekonominį ciklą, moduluojamas reikiamas fiskalinio koregavimo lygis¹⁷.

2017 m. reikalavimas buvo nustatytas 2016 m. pavasarį, remiantis 2017 m. gamybos apimties atotrūkio projekcija. Nustačius reikalavimus, laikoma, kad jie yra įšaldyti. Gavus naujos informacijos apie valstybės narės ciklo padėtį reikalavimo įšaldymas panaikinamas tik labai ribotais atvejais:

- i) jei valstybė narė buvo iš naujo įvertinta, kaip išgyvenanti labai nepalankų arba ypatingai nepalankų ekonominį laikotarpį, kuris tokiu pripažįstamas, jei gamybos apimties atotrūkis yra mažesnis nei -3 % potencialios gamybos apimties;
- ii) jei valstybės narės struktūrinio balanso dydis buvo peržiūrėtas taip, kad vykdytų pirminį reikalavimą būtų viršytas vidutinio laikotarpio tikslas.

Šie sutarti įšaldymo principai taip pat bus taikomi ir tais atvejais, kai nagrinėjamas tikėtinumo vertinimo priemonės taikymo rezultatų poveikis valstybių narių reikalavimams, ypač svarstant pagal matricą nustatomus reikalavimus. Todėl praktiškai atvejai, kai pagal bendrą metodą apskaičiuotas gamybos apimties atotrūkis gali būti labai neigiamas, nėra nagrinėjami, nes dėl jų reikalavimo sumažinti negalima.

Svarbu pakartoti, kad dėl šio proceso iš tiesų nebus peržiūrėtas konkrečioms šalims skirtose rekomendacijose nustatytas formalus reikalavimas. Vietoj to, į analizės rezultatus bus atsižvelgta kaip į kokybinį veiksnį, kai bus atliekamas bendras atitikties vertinimas.

Be to, dydžio pokytis dėl alternatyvių gamybos apimties atotrūkio įverčių taip pat gali turėti poveikį kai kurių valstybių narių tinkamumui pasinaudoti struktūrinės reformos ir investicijų išlyga.

Kadangi pagal priemonę nenurodoma, kaip keisis gamybos apimties atotrūkis, kuris daro poveikį fiskalinių pastangų apskaičiavimui atsižvelgiant į struktūrinį balansą, nėra jokio poveikio fiskalinių pastangų apskaičiavimui 2017 m.

Poveikis valstybių narių BPP vertinimams

¹⁷ <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-14345-2015-INIT/en/pdf>

Remiantis Komisijos 2016 m. rudens prognoze, pritaikius tikėtinumo vertinimo priemonę buvo nurodytos šešios euro zonos šalys, kurių gamybos apimties atotrūkis gali būti gerokai didesnis, negu apskaičiuota pagal bendrą metodiką, tai yra Austrija, Suomija, Italija, Liuksemburgas, Latvija ir Slovėnija. Visose šiose šalyse, išskyrus Suomiją, iš išsamios analizės matyti, kad tikėtinumo vertinimo priemonės taikymo rezultatai neturi jokio poveikio Komisijos vertinimui, ar šalis laikosi SAP. Suomijos atveju, atlikus analizę paaiškėjo, kad tikėtina, jog gamybos apimties atotrūkis yra didesnis, negu apskaičiuota remiantis bendra metodika, todėl numatoma, kad šalis išlaikys pakankamą atsargą iki Sutartyje nustatytos 3 % BVP pamatinės vertės, kuri yra tinkamumo riba, norint pasinaudoti struktūrinių reformų ir investicijų išlyga.

Artimiausiais mėnesiais Komisija pratęs darbą su valstybėmis narėmis, siekdama išnagrinėti tolesnes galimybes patobulinti gamybos apimties atotrūkio skaičiavimo metodiką ir jos taikymą.

Fiskalinio koregavimo struktūra

BPP numatomi tik labai nedideli visos euro zonos 2016–2017 m. viešųjų finansų sudėties pokyčiai (A4.5 lentelė ir 4 priedo A4.2a–b diagramos). Planuojama, kad 2017 m. valdžios sektoriaus išlaidų ir BVP santykis sumažės 0,4 procentinio punkto. Tačiau 0,1 procentinio punkto dydis yra susijęs su sutaupytais palūkanų išlaidų lėšomis. Likusį, regis, didelį sumažėjimą daugiausia lemia ciklo sąlygos. Iš tiesų, pirminių išlaidų santykį patikslinus pagal ekonominio ciklo poveikį matyti tik 0,1 procentinio punkto sumažėjimas. Šį sumažėjimą iš dalies kompensuoja planuojami mokesčių sumažinimai, kaip matyti iš šiek tiek didesnio pagal ciklą patikslinto pajamų santykio sumažėjimo (2017 m. – 0,1 procentinio punkto). Todėl valstybių narių planai sumažinti išlaidas kaip potencialios gamybos apimties dalį, apibendrinus duomenis, per pastaruosius kelerius metus iš esmės nebuvo įgyvendinti. Komisijos 2016 m. rudens prognozė patvirtina šį vertinimą. Ir BPP, ir Komisijos prognozėje numanomas iš esmės vienetinio apmokestinimo elastingumas rodo, kad pajamų sumažėjimą lemia vyriausybės priemonės (4 priedo A4.6 lentelė).

Numatoma, kad planuojamas koregavimas nebus žalingas vidutinio laikotarpio augimo perspektyvoms, nors gali būti galimybių rinktis augimui palankesnę išlaidų mažinimą. Planuojama, kad daugumos kategorijų išlaidos, išreikštos gamybos apimties procentine dalimi, sumažės, nors, kaip buvo pastebėta, bendrą nedidelį išlaidų sumažėjimą lemia cikliški veiksniai. Daugiausia sumažėjo atlygis darbuotojams ir palūkanų išlaidos, dėl kurių valstybės narės sutaupė nemažai lėšų (išsamiau aptariama kitame skirsnyje). Kadangi pirmiausia paveikiamos ne pačios produktyviausios išlaidos, numatoma, kad planuojamas koregavimas nebus žalingas vidutinio laikotarpio augimo perspektyvoms, nors gali būti galimybių rinktis augimui palankesnę išlaidų mažinimą. Visų pirma, nenumatoma, kad kapitalo išlaidos didės, nors dabartinis jų lygis yra kaip niekad žemas. Be to, pagerinus nacionalinį fiskalinį valdymą, be kita ko, nustačius veiksmingas išlaidų peržiūras, būtų galima užtikrinti, kad viešosiomis išlaidomis būtų skatinamas augimas. 2 langelyje rasite veiksmingų išlaidų peržiūrų pagrindinius principus, dėl kurių susitarta su Euro grupe. Komisijos prognozė iš esmės atitinka BPP, joje patvirtinamas didžiausias palūkanų mokėjimų ir viešojo sektoriaus darbo užmokesčio sumažėjimas, nors Komisijos prognozėje numatoma, kad darbo užmokestis sumažės šiek tiek mažiau, negu nustatyta BPP.

Tikimasi, kad 2017 m. toliau mažės palūkanų išlaidos, ir taip būtų atlaisvinti ištekliai, kuriuos būtų galima panaudoti konsolidavimui palengvinti ir būsimoms išlaidoms padidinti, jei būtų fiskalinio manevravimo galimybių. Euro zonos vyriausybės obligacijų

pajamingumas išlieka kaip niekad mažas: 10 metų pajamingumo normos keturiose didžiausiose euro zonos valstybėse narėse šiuo metu yra 0 %–1¼ %. Todėl valdžios sektoriaus mokamos palūkanos, vertinamos kaip BVP dalis, toliau mažėjo. Remiantis BBP pateikta informacija, tikimasi, kad palūkanų išlaidos visoje euro zonoje nuo 2015 m. buvusio 2,4 % BVP dydžio 2016 m. sumažės iki 2,1 % BVP, o kitais metais turėtų dar sumažėti iki 2,0 % BVP, t. y. gerokai mažiau negu 2012 m., euro zonos valstybių skolos krizės įkarštyje, užregistruotas 3,0 % BVP dydis. Valstybių narių planuose pateikta padėtis iš esmės patvirtinama Komisijos prognozėje. Nors tikėtina, kad skolos tvarkymo sąnaudos euro zonoje ateinančiais metais išliks kaip niekad mažos, lėšas, sutaupytas dėl mažų palūkanų mokėjimo, naudoti nuolatinėms valdžios sektoriaus išlaidoms didinti arba mokesčiams mažinti būtų rizikinga, nes taip sutaupomos lėšos yra laikinos.

BPP pateiktos priemonės darytų tik labai nedidelį poveikį bendrai EZ 18 mokesčių sudėčiai 2017 m. Pakoreguotas pagal ciklą pajamų santykis sumažėja maždaug 0,1 % BVP. Numatoma, kad iš trijų pagrindinių pajamų kategorijų, kaip BVP dalis sumažės socialinės įmokos ir netiesioginiai mokesčiai, o tiesioginiai mokesčiai – padidės. Kartu šie pokyčiai yra nežymūs ir reikšmingai nepakeičia jų atitinkamų svorių. Su pajamomis susijusios Komisijos prognozės atitinka BPP (4 priedo A4.3 diagrama).

2 langelis. Veiksmingų išlaidų peržiūrų pagrindiniai principai

Kai valdžios sektoriaus skola didelė, o ekonomika auga nedaug, kaip niekad reikia užtikrinti, kad mokesčių mokėtojų pinigai būtų naudojami veiksmingai. Tačiau pernelyg dažnai išlaidų eilutės pagal ankstesnius sprendimus beveik automatiškai perkeliamos iš vieno metų į kitus. Išlaidų peržiūros yra vykdomos arba buvo paskelbtos daugiau nei pusėje euro zonos valstybių narių; jų apimtis ir terminai skiriasi. Euro grupė įvertino nacionalinę patirtį ir 2016 m. rugsėjo mėn. posėdyje patvirtino principus, kurių reikia laikytis norint, kad išlaidų peržiūros turėtų optimalų poveikį viešųjų išlaidų kokybei¹⁸.

Išlaidų peržiūrų tikslas – iš naujo susieti sprendimus dėl išlaidų su politikos prioritetais (*ar ši politika turi būti finansuojama viešosiomis lėšomis?*), o išlaidų lygį – su pasiektais rezultatais, skirtais piliečiams arba atitinkamoms įmonėms (*kokia yra viešųjų lėšų vertė?*). Priemonę sudaro esamų individualių bazinių išlaidų analizė siekiant nustatyti:

- galimybes nebefinansuoti nebe prioritetinių sričių politiką arba nutraukti finansavimą, neturintį jokio pastebimo poveikio politikos tikslui,
- veiksmingumo padidinimo būdus – teikti mažiau kainuojančias viešąsias gėrybes arba paslaugas, arba aukštesnės kokybės viešąsias gėrybes arba paslaugas beveik tokiais pat kainomis.

Paprastai tai reiškia, kad reikalingos reformos, susijusios su viešosiomis lėšomis finansuojamų intervencijų mastu, viešųjų paslaugų organizavimu, pagrindiniais procesais ir viešojo administravimo žmogiškaisiais ištekliais.

Tokiu būdu išlaidos būtų geriau paskirstomos pagal politikos sritis, kuriose įmanoma sutaupyti (įskaitant ribas augimui palankioms politikos sritims finansuoti), ir (arba) būtų užtikrinta geresnė viešųjų paslaugų kokybė.

¹⁸ <http://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2016/09/09-eurogroup-statement/>

Fiskalinės politikos orientavimo euro zonoje vertinimas

Apskritai, po reikšmingo 2011–2013 m. fiskalinio konsolidavimo 2014–2017 m. euro zonos fiskalinės politikos kryptis laikoma iš esmės neutralia. 2014–2015 m. ji tapo iš esmės neutrali, o 2016 m. dėl ekonomikos atsigavimo – šiek tiek ekspansinė. 2017 m. tiek valstybių narių biudžeto planų projektų suvestiniai duomenys, tiek Komisijos prognozė vėl rodo iš esmės neutralią fiskalinės politikos kryptį.

3 langelis. Fiskalinės politikos krypties analizė

Diskusijos apie fiskalinės politikos kryptį yra esminis Komisijos pastangų suaktyvinti kolektyvines diskusijas dėl euro zonos bendrojo intereso aspektas¹⁹. ES ir euro zonoje nacionalinę fiskalinę politiką iš esmės formuoja taisyklėmis pagrįsta sistema, įtvirtinta Sutartyje ir SAP. Be to, analitinis fiskalinės politikos nagrinėjimas leidžia įvertinti, ar įgyvendinta fiskalinė politika veiksmingai sudaro sąlygas dideliame tvariam augimui, kainų stabilumui, ir ar geriausiai pasinaudojama sistemoje numatyta galimybė veikti savo nuožiūra. Tai padeda pabrėžti nacionalinės politikos bendras pasekmes ir šalutinį poveikį visoms valstybėms narėms.

Euro zonos fiskalinės politikos kryptis turi užtikrinti reikiamą tvarumo ir stabilizavimo balansą. Reikia mažinti pernelyg dideles skolas ir atkurti fiskalinius rezervus. Atsargus požiūris į skolos mažinimą yra ypač pateisinamas norint sugebėti sušvelninti naujų sukrėtimų poveikį. Tačiau tu pačiu metu ekonomika atsigauja lėtai, nedarbas tik palaipsniui mažėja, o infliacijos lūkesčiai ir toliau neatitinka kainų stabilumo tikslo.

Fiskalinės politikos krypties vertinimas ir analizė metodiniu požiūriu kelia sunkumų. Fiskalinės politikos kryptis – visuotinai priimtos apibrėžties neturinti, tačiau ekonomistų iš esmės panašiai suprantama sąvoka. Paprastai ji suprantama kaip linkmė, kuri fiskalinei politikai suteikiama savo nuožiūra valdžios priimtais sprendimais dėl mokesčių ir išlaidų. Tradiciškai fiskalinės politikos kryptis atsispindi struktūriniame pirminiame balanse, nors jai apibūdinti gali būti naudojami ir kiti rodikliai. Šiame langelyje konsolidavimo poreikis matuojamas S1 rodikliu, kuris apskaičiuojamas kaip fiskalinės pastangos, reikalingos, kad valstybės narės valdžios sektoriaus skola 2031 m. pasiektų 60 % BVP. Išsamų skirtingų rodiklių ir jų tvirtumo įvertinimą galima rasti „2016 m. SKP. Horizontali apžvalga ir poveikis euro zonos fiskalinės politikos kryptčiai“ (*European Commission Institutional Papers* Nr. 34, 2016).

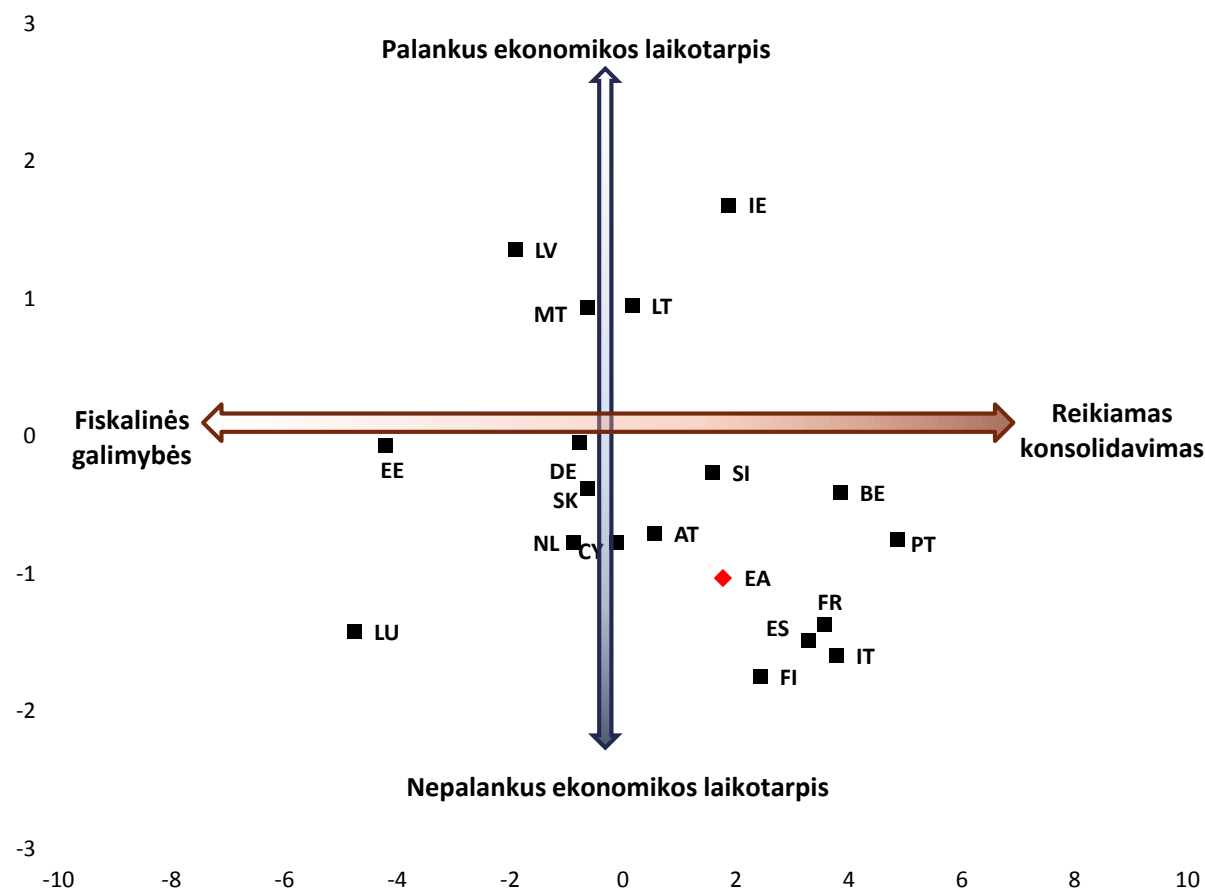
Dabartinėms sąlygoms visai euro zonai reikia toliau laikytis kompromiso dėl tvarumo ir stabilizavimo poreikio. Euro zona yra pietrytinėje fiskalinio žemėlapių dalyje, kur laikomasi tokio kompromiso; žr. 1 diagramą. Jis rodo, kad egzistuoja koregavimo atotrūkis kaip trajektorija, pagal kurią ateityje skola toliau užtikrintai mažės, o ekonomikos sąstingis išliks, nors ir nebe toks ryškus. Ši išvada kokybiniu požiūriu tvirta ir nepriklauso nuo alternatyvių rodiklių pasirinkimo, nors tikslūs dydžiai gali skirtis.

Ekonominiu požiūriu, bendra euro zonos kryptis turėtų būti diferencijuota, atsižvelgiant į šalių padėtį tvarumo ir stabilizavimo prasme. Keliose fiskalinio žemėlapių pietrytinėje dalyje esančiose valstybėse narėse tebėra didelių konsolidavimo poreikių. Pietvakarinėje dalyje yra valstybės narės, kurios turi fiskalinių galimybių ir kurių ekonomikai pakaktų nedidelio paskatinimo. Šiuo atžvilgiu BPP galima būtų patobulinti.

¹⁹ COM(2016) 727 final, 2016 11 16.

Visų pirma planai, kuriais kai kuriose didelėse šalyse siekiama stabilizavimo tikslo, galėtų būti perbalansuoti, kad būtų siekiama didesnio konsolidavimo, o likusias fiskalines galimybes būtų galima panaudoti trumpalaikiam ir ilgalaikiam augimui paremti, ypač skatinant investicijas.

1 diagrama. 2016 m. euro zonos fiskalinis planas

Pastaba. Remiantis Komisijos 2016 m. rudens prognoze Palankus (nepalankus) ekonomikos laikotarpis vertinamas pagal 2016 m. gamybos apimties atotrūkį (% BVP). Konsolidavimo poreikis arba fiskalinės galimybės yra matuojami Komisijos parengtu rizikos tvarumui rodikliu S1 ir išreiškiami kaip % BVP, remiantis 2016 m. rudens prognozėje pateiktais skaičiavimais ir kaip ataskaitinius metus naudojant 2016 metus.

2016–2017 m. fiskalinės būklės orientavimas gali būti vertinamas pagal dvejopą tikslą – ilgalaikį viešųjų finansų tvarumą ir trumpalaikį makroekonominį stabilizavimą (žr. 3 langelį). Siekiant ilgalaikio tvarumo reikia, kad valstybės skola būtų tvarkoma pagal tvarų planą, atsižvelgiant į dabartinį skolos lygį ir numatomas būsimas su gyventojų senėjimu susijusias išlaidas²⁰. Makroekonominį stabilizavimą galima užtikrinti tinkamu tempu mažinant gamybos apimties atotrūkį trumpuoju laikotarpiu, o esant dabartinei padėčiai taip

²⁰ Komisijos tvarumo rodiklis S1 rodo visas pastangas, kurių reikės 2016–2021 m., kad iki 2031 m. skola būtų sumažinta iki 60 % BVP, atsižvelgiant į neapibrėžtuosius įsipareigojimus, susijusius su gyventojų senėjimu. Tai rodo, kad per ateinančius penkerius metus euro zonoje prireiks papildomo 1,8 % BVP koregavimo. Tam reikia užtikrinti papildomą metinį maždaug 1/3 % BVP koregavimą 2016 m. ir per kitus ketverius metus.

pat augimo išorės šaltinius dažniau pakeičiant vidaus šaltiniais. Kadangi pinigų politika jau yra labai palanki – nominalios palūkanų normos jau yra beveik nulinės ir infliacija labai maža – daugiau dėmesio skiriama fiskalinei politikai.

Kaip išsamiai išdėstyta pridedamame Komisijos komunikate „Palankios fiskalinės politikos krypties kūrimas euro zonoje“²¹, tinkamos euro zonos fiskalinės politikos krypties kūrimas yra individuali ir kolektyvinė valstybių narių atsakomybė. Komunikate papildomai analizuojama fiskalinės politikos kryptis ir kaip vertinti jos poveikį fiskalinei politikai euro zonoje.

²¹ http://ec.europa.eu/economy_finance/economic_governance/sgp/budgetary_plans/index_en.htm

III. Biudžeto planų projektų apžvalga

Komisijos nuomonėje dėl BPP daugiausia dėmesio skiriama tam, kaip laikomasi SAP ir tuo pagrindu pateiktų rekomendacijų. Valstybės narėms, kurioms taikoma perviršinio deficito procedūra (PDP), skirtose Komisijos nuomonėse įvertinama pažanga, padaryta taisant perviršinio deficito padėtį, kiek tai susiję su tiek nominalaus deficito, tiek struktūrinių pastangų tikslais. Komisijos nuomonėse vertinama, kaip valstybės narės, kurioms taikoma SAP prevencinė dalis, atitinka vidutinio laikotarpio biudžeto tikslą arba kokią pažangą jos padarė siekdamos konkrečioms šalims skirtų vidutinio laikotarpio biudžeto tikslų, taip pat ar jos laikosi skolos taisyklės, siekiant patikrinti, ar planai atitinka SAP ir Tarybos valstybės narėms 2016 m. liepos 12 d. pateiktas konkrečioms šalims skirtas rekomendacijas (KŠSR).

Visos programoje nedalyvaujančios euro zonos valstybės narės savo BPP pateikė laiku, vadovaudamosi Reglamento (ES) Nr. 473/2013 6 straipsniu.

Nė vieno BPP atveju nebuvo nustatyta, kad tai būtų „itin rimtas SAP nustatytų įpareigojimų nevykdymo atvejis“, kaip nustatyta Reglamento (ES) Nr. 473/2013 7 straipsnio 2 dalyje. Vis dėlto keli pateikti planai kelia susirūpinimą.

2a ir 2b lentelėse apibendrinami atskirų šalių BPP vertinimai remiantis lapkričio 16 d. Komisijos priimtomis nuomonėmis ir pateikiamas pažangos vykdant fiskalines struktūrines reformas vertinimas. Vertinimai pagrįsti Komisijos 2016 m. rudens prognoze. Kad būtų lengviau lyginti, planų vertinimas apibendrinamas pagal tris plačias kategorijas, kurios turi skirtingas reikšmes priklausomai nuo to, ar valstybei narei taikoma PDP.

- **Atitinka.** Pagal Komisijos prognozę **biudžeto planų** vykstant nacionalinei biudžeto procedūrai **pritaikyti nereikia**, siekiant užtikrinti, kad 2017 m. biudžetas atitiktų SAP taisykles.
- **Iš esmės atitinka.** Remiantis Komisijos prognoze dėl 2017 m. tikimasi, kad BPP bus iš esmės užtikrintas SAP taisyklių laikymasis.

Valstybės narės, kurioms taikoma PDP: nors Komisijos prognozėje dėl 2017 m. numatoma, kad tarpinis nominalaus deficito tikslas bus pasiektas arba kad perviršinio deficito padėtis bus ištaisyta laiku, o fiskalinių pastangų lygis, palyginti su rekomenduojamu lygiu, yra akivaizdžiai nepakankamas, todėl gali būti nesilaikoma PDP rekomendacijos.

Valstybės narės, kurioms taikoma SAP prevencinė dalis: Komisijos prognozėje dėl 2017 m. numatomas tam tikras nukrypimas nuo vidutinio laikotarpio tikslo arba koregavimo plano siekiant šio tikslo, tačiau palyginti su reikalavimu, nukrypimas nuo rekomenduojamo koregavimo nebus didelis. Pagal vertinimą, šios valstybės narės laikosi skolos taisyklės, jei ji taikoma.

- **Neatitikimo rizika.** Remiantis Komisijos prognoze dėl 2017 m., BPP greičiausiai nebus užtikrintas SAP taisyklių laikymasis.

Valstybės narės, kurioms taikoma PDP: Komisijos prognozėje dėl 2017 m. numatoma, kad rekomenduojamas fiskalinių pastangų lygis nebus pasiektas, kaip ir tarpinis nominalaus deficito tikslas, o perviršinio deficito padėtis nebus ištaisyta laiku.

Valstybės narės, kurioms taikoma SAP prevencinė dalis: Komisijos prognozėje dėl 2017 m. numatoma, kad bus labai nukrypta nuo vidutinio laikotarpio tikslo arba

reikalaujamo koregavimo plano siekiant šio tikslo ir (arba) nebus laikomasi skolos mažinimo kriterijaus, jei jis taikomas.

Pagal Bendrai sutartą poziciją dėl lankstumo taikant Stabilumo ir augimo paklą, kurią 2016 m. vasario 12 d. patvirtino ECOFIN taryba, Suomija ir Lietuva savo BPP pateikė prašymą dėl lankstumo pagal struktūrinės reformos ir investicijų išlygą. Suomija savo BPP paprašė leisti 2017 m. laikinai nukrypti nuo rekomenduojamo koregavimo plano siekiant vidutinio laikotarpio tikslo, atsižvelgiant į įgyvendinamas svarbias struktūrines reformas, turinčias teigiamą poveikį ilgalaikiam viešųjų finansų tvarumui (prašymas dėl lankstumo, sudarančio 0,5 % BVP), ir nacionalines išlaidas projektams, kuriuos ES bendrai finansuoja iš Europos struktūrinių ir investicijų fondų (prašymas dėl lankstumo, sudarančio 0,1 % BVP). Remiantis Komisijos 2016 m. rudens prognoze, kadangi Suomija neatitinka minimalaus kriterijaus, dėl jos gamybos apimties atotrūkio įvertčio kyla abejonių. Remiantis išsamaus 2016 m. gamybos atotrūkio įvertčio vertinimu peršasi išvada, kad 2017 m. Suomija turėtų atitikti minimalų kriterijų²². Siekdama suteikti papildomą garantiją, Suomijos vyriausybė viešai įsipareigojo 2017 m. prireikus imtis papildomų priemonių, kad užtikrintų atitikti SAP, visų pirma Sutartyje nustatytos 3 % BVP pamatinės vertės paisymą. Lietuvos prašyme, pateiktame BPP, parengtame pagal nesikeičiančios politikos scenarijų, numatytas svarbių struktūrinių darbo rinkos ir pensijų reformų, turinčių teigiamą poveikį ilgalaikiam viešųjų finansų tvarumui, planuojamas įgyvendinimas (prašymas dėl lankstumo, sudarančio 0,6 % BVP). Remiantis Komisijos 2016 m. rudens prognoze, galima teigti, kad Lietuva turi pakankamai fiskalinio manevravimo galimybių, kad galėtų taikyti laikiną nuokrypį nuo reikalaujamo koregavimo plano siekiant vidutinio laikotarpio tikslo. Suomijos ir Lietuvos tinkamumas pasinaudoti lankstumu bus išsamiai įvertintas per įprastinį Europos semestro ciklą vertinant 2017 m. stabilumo programas.

Be to, kelios valstybės narės paminėjo padidėjusio atvykstančių pabėgėlių srauto ir papildomų saugumo priemonių poveikį biudžetui. Pagal Reglamento (EB) Nr. 1466/97 5 straipsnio 1 dalies ir 6 straipsnio 3 dalies nuostatas šios papildomos išlaidos priimtinos, atsižvelgiant į tai, kad pabėgėlių srautas, kaip ir terorizmo grėsmės mastas, yra išskirtiniai atvejai, jų poveikis viešiesiems finansams yra reikšmingas, o tvarumas nebūtų pažeistas leidžiant nukrypti nuo koregavimo plano, kuriuo siekiama vidutinio laikotarpio biudžeto tikslo. Šiuo etapu Komisija apsvairstė galimą leidimą 2015 ir 2016 m. laikinai nukrypti dėl su pabėgėliais susijusių išlaidų (Belgijai, Italijai, Austrijai, Slovėnijai ir Suomijai), o 2016 ir 2017 m. – dėl su saugumu susijusių išlaidų (Belgijai, Italijai ir Austrijai). Komisija atliks galutinį vertinimą remdamasi valdžios institucijų pateiktais stebėtaisiais duomenimis, be kita ko, reikalavimus atitinkančių sumų. Komisija yra pasirengusi prireikus svarstyti papildomus nukrypimus dėl su migracija susijusių išlaidų 2017 m. Be to, Italija, remdamasi neįprasto įvykio išlyga, pateikė prašymą taikyti specialųjį režimą dėl investicijų plano, skirto prevencinei nacionalinės teritorijos apsaugai nuo seisminės rizikos, poveikį biudžetui. Komisija pripažįsta, kad per pastaruosius mėnesius Italijoje stebėtas beprecedentis seisminis aktyvumas, todėl prevencijos ir skubaus reagavimo sąsaja yra mažiau aiški. Taigi, Komisija mano, kad, svarstant, ar leisti laikinai nukrypti nuo reikalaujamo finansinio koregavimo siekiant vidutinio laikotarpio tikslo, taip pat būtų galima atsižvelgti į šiam tikslui 2017

²² Komisija, pasikonsultavusi su valstybėmis narėmis, parengė patikrinimo priemonę, siekiant nustatyti atvejus, kai sutartos metodikos rezultatus būtų galima aiškinti kaip prieštaraujančius ekonominei logikai. Šiais atvejais buvo atlikta išsami kokybinė analizė, įskaitant galimo poveikio atitinkamų valstybių narių reikalavimus pagal SAP (žr. 1 langelį).

metams vyriausybės numatytas lėšas, su sąlyga, kad Italijos valdžios institucijos pateiks reikiamus *ex ante* ir *ex post* duomenis.

Portugalija ir Ispanija iki spalio mėn. vidurio pateikė savo biudžeto planų projektus, taip pat informaciją apie priemones, kurių ėmėsi atsižvelgdamos į 2016 m. rugpjūčio 8 d. Tarybos sprendimus siųsti įspėjimus pagal Sutarties 126 straipsnio 9 dalį. Komisija kol kas įvertino šiuos dokumentus ir su Europos Parlamentu pradėjo struktūrinį dialogą. Komisija padarė išvadą, kad abiem valstybėms narėms taikomos perviršinio deficito procedūros turėtų būti sustabdytos. Todėl padėtis, dėl kurios Komisijai reikėtų pateikti pasiūlymą sustabdyti ESI fondų finansavimo, ištaisyta ir toks pasiūlymas nebus teikiamas.

Galiausiai Komisija preliminariai įvertino pažangą, padarytą įgyvendinant fiskalines ir struktūrines reformas, nurodytas 2016 m. liepos 12 d. Tarybos priimtose konkrečioms šalims skirtose rekomendacijose. BPP vertinimus galima suskirstyti į šias penkias pagrindines kategorijas: nepadarė pažangos, nedidelė pažanga, tam tikra pažanga, esminė pažanga ir visiškai įvykdyta. Išsamus pažangos, padarytos įgyvendinant konkrečioms šalims skirtas rekomendacijas, vertinimas bus pateiktas 2017 m. šalių ataskaitose ir 2017 m. konkrečioms šalims skirtose rekomendacijose, kurias Taryba priims 2017 m.

**2a lentelė. Atskirų Komisijos nuomonių dėl biudžeto planų projektų apžvalga.
Valstybės narės, kurioms taikoma Stabilumo ir augimo pakto prevencinė dalis**

Valstybės narės	Bendra BPP atitiktis SAP		2016 m. KŠSR rekomenduotų fiskalinių struktūrinių reformų įgyvendinimo pažanga
	Bendra išvada remiantis Komisijos 2016 m. rudens prognoze	SAP prevencinės dalies reikalavimų laikymasis 2016–2017 m.	
BE*	Neatitikimo rizika	2016 m. didelio nukrypimo nuo koregavimo plano siekiant vidutinio laikotarpio tikslo rizika; <i>prima facie</i> nesilaikoma pereinamojo laikotarpio skolos taisyklės; 2017 m. tam tikro nukrypimo nuo koregavimo plano siekiant vidutinio laikotarpio tikslo rizika 2017 m., tačiau vertinant kartu 2016–2017 m. – didelio nukrypimo rizika; <i>prima facie</i> nesilaikoma skolos mažinimo kriterijaus.	Pažangos nepadaryta
DE	Atitinka	2016 m. vidutinio laikotarpio tikslas viršytas; skolos mažinimo kriterijaus laikomasi; 2017 m. vidutinio laikotarpio tikslas viršytas; skolos mažinimo kriterijaus laikomasi	Nedidelė pažanga
EE	Atitinka	2016 m. vidutinio laikotarpio tikslas viršytas; 2017 m. nukrypimo nuo koregavimo plano siekiant vidutinio laikotarpio tikslo nėra.	netaikoma
IE	Iš esmės atitinka	2016 m. tam tikro nukrypimo nuo koregavimo plano siekiant vidutinio laikotarpio tikslo rizika; laikomasi pereinamojo laikotarpio skolos taisyklės; 2017 m. tam tikro nukrypimo nuo koregavimo plano siekiant vidutinio laikotarpio tikslo rizika; laikomasi pereinamojo laikotarpio skolos taisyklės.	Tam tikra pažanga
IT*	Neatitikimo rizika	2016 m. tam tikro nukrypimo nuo koregavimo plano siekiant vidutinio laikotarpio tikslo rizika; neatsižvelgus į visą 0,75 % BVP nuokrypį, leistiną pagal struktūrinių reformų ir investicijų išlygą, būtų didelio nukrypimo nuo koregavimo plano siekiant vidutinio laikotarpio tikslo rizika; <i>prima facie</i> nesilaikoma skolos mažinimo kriterijaus; 2017 m. didelio nukrypimo nuo koregavimo plano siekiant vidutinio laikotarpio tikslo rizika; <i>prima facie</i> nesilaikoma skolos mažinimo kriterijaus.	Tam tikra pažanga
CY	Neatitikimo rizika	2016 m. vidutinio laikotarpio tikslas viršytas; laikomasi pereinamojo laikotarpio skolos taisyklės; 2017 m. didelio nukrypimo nuo koregavimo plano siekiant vidutinio laikotarpio tikslo rizika; laikomasi pereinamojo laikotarpio skolos taisyklės.	Tam tikra pažanga

LT**	Neatitikimo rizika	2016 m. nukrypimo nuo koregavimo plano siekiant vidutinio laikotarpio tikslo nėra; 2017 m. pagal BPP, parengtą pagal nesikeičiančios politikos scenarijų, yra didelio nukrypimo nuo koregavimo plano siekiant vidutinio laikotarpio tikslo rizika.	netaikoma
LV	Iš esmės atitinka	2016 m. tam tikro nukrypimo nuo koregavimo plano siekiant vidutinio laikotarpio tikslo rizika; 2017 m. jokio nukrypimo nuo koregavimo plano siekiant vidutinio laikotarpio tikslo 2017 m., tačiau vertinant kartu 2016–2017 m. – nedidelio nukrypimo rizika;	Nedidelė pažanga
LU	Atitinka	2016 m. vidutinio laikotarpio tikslas viršytas; 2017 m. vidutinio laikotarpio tikslas viršytas.	Nedidelė pažanga
MT	Iš esmės atitinka	2016 m. nukrypimo nuo koregavimo plano siekiant vidutinio laikotarpio tikslo nėra; skolos mažinimo kriterijaus laikomasi; 2017 m. tam tikro nukrypimo nuo koregavimo plano siekiant vidutinio laikotarpio tikslo rizika.	Pažangos nepadaryta
NL	Atitinka	2016 m. vidutinio laikotarpio tikslas pasiektas; laikomasi pereinamojo laikotarpio skolos taisyklės; 2017 m. vidutinio laikotarpio tikslas viršytas; skolos mažinimo kriterijaus laikomasi;	Pažangos nepadaryta
AT***	Iš esmės atitinka	2016 m. nukrypimo nuo koregavimo plano siekiant vidutinio laikotarpio tikslo nėra; laikomasi pereinamojo laikotarpio skolos taisyklės; 2017 m. tam tikro nukrypimo nuo koregavimo plano siekiant vidutinio laikotarpio tikslo rizika;	Nedidelė pažanga
SK	Atitinka	2016 m. tam tikro nukrypimo nuo koregavimo plano siekiant vidutinio laikotarpio tikslo rizika; 2017 m. nukrypimo nuo koregavimo plano siekiant vidutinio laikotarpio tikslo nėra	Tam tikra pažanga
SI	Neatitikimo rizika	2016 m. tam tikro nukrypimo nuo koregavimo plano siekiant vidutinio laikotarpio tikslo rizika; laikomasi pereinamojo laikotarpio skolos taisyklės; 2017 m. didelio nukrypimo nuo koregavimo plano siekiant vidutinio laikotarpio tikslo rizika; laikomasi pereinamojo laikotarpio skolos taisyklės.	Nedidelė pažanga
FI****	Neatitikimo rizika	2016 m. tam tikro nukrypimo nuo koregavimo plano siekiant vidutinio laikotarpio tikslo rizika; 2017 m. didelio nukrypimo nuo koregavimo plano siekiant vidutinio laikotarpio tikslo rizika;	Tam tikra pažanga

* 2016 m. gegužės 18 d. Komisija paskelbė ataskaitą pagal SESV 126 straipsnio 3 dalį, nes valstybė narė nepadare pakankamos pažangos, kad 2015 m. laikytųsi skolos taisyklės. Ataskaitoje padaryta išvada, kad įvertinus visus atitinkamus veiksmus laikytina, jog skolos kriterijaus laikomasi. Netrukus Komisija pateiks naują ataskaitą.

** Laikinoji vyriausybė pateikė BPP, parengtą pagal nesikeičiančios politikos scenarijų.

*** Prie šios išvados prieinama, kai nustatant reikalavimą neatsižvelgiama į dabartinį išskirtinio pabėgėlių srauto ir saugumo priemonių poveikio biudžetui 2016 m. įvertį (kurį Austrija dar gali naudoti 2017 m., kad būtų užtikrinta, jog bus vertinama taip pat, kaip valstybės narės, kurios dar nepasiekė savo vidutinio laikotarpio tikslo).

**** 2016 m. gegužės 18 d. Komisija paskelbė ataskaitą pagal SESV 126 straipsnio 3 dalį, nes Suomijos valdžios sektoriaus skola 2015 m. viršijo 60 % BVP. Ataskaitoje padaryta išvada, kad įvertinus visus atitinkamus veiksmus laikytina, jog skolos kriterijaus laikomasi.

**2b lentelė. Atskirų Komisijos nuomonių dėl biudžeto planų projektų apžvalga.
Valstybės narės, kurioms taikoma SAP korekcinė dalis**

Valstybės narės	Bendra BPP atitiktis SAP		2016 m. KŠSR rekomenduotų fiskalinių struktūrinių reformų įgyvendinimo pažanga
	Bendra išvada remiantis Komisijos 2016 m. rudens prognoze	Bendra išvada remiantis Komisijos 2016 m. rudens prognoze	
ES*	Neatitikimo rizika	2016 m. tarpinis nominalaus deficito tikslas pasiektas, o fiskalinių pastangų lygis nepasiektas; 2017 m. tarpinis nominalaus deficito tikslas nepasiektas; pagal BPP, parengtą pagal nesikeičiančios politikos scenarijų, nebus įdėta pakankamai fiskalinių pastangų.	Nedidelė pažanga
FR	Iš esmės atitinka	2016 m. tarpinis nominalaus deficito tikslas pasiektas, o fiskalinių pastangų lygis nepasiektas; 2017 m. prognozuojama, kad nominalus deficitas šiek tiek mažesnis negu 3 % BVP; fiskalinių pastangų lygis nepasiektas.	Nedidelė pažanga
PT**	Neatitikimo rizika	2016 m. tikimasi, kad perviršinio deficito padėtis bus ištaisyta laiku ir tvariai, fiskalinių pastangų lygis pasiektas. 2017 m. didelio nukrypimo nuo koregavimo plano siekiant vidutinio laikotarpio tikslo rizika; <i>prima facie</i> nesilaikoma pereinamojo laikotarpio skolos taisyklės.	Nedidelė pažanga

* Laikinoji vyriausybė pateikė BPP, parengtą pagal nesikeičiančios politikos scenarijų.

** Portugalijai šiuo metu taikoma SAP korekcinė dalis, tačiau jei laiku ir tvariai būtų įvykdytas koregavimas, nuo 2017 m. jai galėtų būti pradėta taikyti prevencinė dalis.